

Publieke en private opsporing

Nicolien Kop

Marc Cools

Christianne de Poot

Pieter Leloup

Antoinette Verhage

(eds.)

Cahiers Politiestudies

De Cahiers Politiestudies is een wetenschappelijke kwartaalreeks, die zich richt op hoogstaande, kwalitatieve bijdragen over politionele vraagstukken en fenomenen die de politie interesseren. De kwartaalreeks is multidisciplinair opgezet, waarbij criminologen een prominente plaats krijgen naast andere disciplines. In deze reeks vinden Nederlandstalige bijdragen hun plaats. De reeks wordt begeleid door een editorial board die waakt over de kwaliteit van de ingediende manuscripten dankzij een double blind peer review-procedure. De kernredactie ontwikkelt een proactief beleid met het oog op het samenstellen van thematische volumes in samenspraak met ad-hoc-gastredacteuren die aangezocht worden in België en Nederland.

Cahiers Politiestudies

Jaargang 2026/2, nr. 79

Publieke en private opsporing

Nicolien Kop, Marc Cools, Christianne de Poot, Pieter Leloup & Antoinette Verhage (eds.)

Gompel&Svacina, 2026

203 pag. – 17 × 24 cm

ISBN 978-94-6371-608-6

D/2026/14.401/II

NUR 824

Abonnement Cahiers Politiestudies

Het abonnement loopt per kalenderjaar en wordt automatisch verlengd, behoudens opzegging voor 1 december van de lopende jaargang.

CPS-abonnement: € 159,10 + € 19,90 eenmalige verzendkost. Los exemplaar (gedrukt):

€ 39. Los exemplaar (e-book pdf): € 32. Alle prijzen incl. btw.

Een abonnement aanvragen of een los exemplaar bestellen kan via www.gompel-svacina.eu.

© 2026 Gompel&Svacina

Behoudens de uitdrukkelijk bij de wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Gompel&Svacina Uitgevers

Timmerwerfstraat 40, B-2000 Antwerpen, info@gompel-svacina.be

Rietveldendweg 60, NL-5222 AS 's-Hertogenbosch, info@gompel-svacina.nl

www.gompel-svacina.eu

Inhoudsopgave

Editoriaal

- Publiek-private opsporing 7
Nicolien Kop, Christianne de Poot, Pieter Leloup en Antoinette Verhage

Artikels

Deel 1: Institutionele context

- Private systemen van onderzoek en afhandeling 19
Over private opsporing in Nederland
Clarissa Meerts
- De aard en regulering van de Belgische private opsporingssector 43
Jonas Maas

Deel 2: Praktijk en samenwerking

- Publiek-private samenwerking in de Nederlandse opsporing:
vervagende grenzen tussen gescheiden werelden? 67
Joep Lindeman en Rianne Dekker
- Van melder tot medespeler 89
Een analyse van burgerparticipatie in publieke en private opsporing
Nicolien Kop
- Van open bronnen naar lerende systemen 107
De digitale transformatie van de lokale recherche in
transitieperspectief
Leen Gheyle
- Persoonsgerichte aanpak binnen ondermijnende criminaliteit 133
Een overzicht
Barbara Bannink

Deel 3: Juridische doorwerking

De invloed van het nieuwe Strafwetboek op de publieke opsporing 149
Stéphanie De Coensel en Philip Traest

Het nieuwe Wetboek van Strafvordering: wat betekent dit voor de 185
politie?
Marianne Hirsch Ballin

Editoriaal

Publiek-private opsporing

Cahiers Politiestudies
Jaargang 2026-2, nr. 79
p. 7-18
© Gompel&Svacina
ISBN 978-94-6371-608-6

Nicolien Kop¹, Christianne de Poot², Pieter Leloup³ en Antoinette Verhage⁴,
gasteditoren

---

1. Publiek-private opsporing: tussen noodzaak, netwerk en normering

Het klassieke beeld van opsporing werd lange tijd gedomineerd door de politie als primaire – zo niet enige – actor. Toch waren er al vanaf het midden van de negentiende eeuw private en commerciële organisaties actief die opsporingsdiensten aanboden, vaak bemand door (voormalige) politiemensen (Haelterman, 1998). Private betrokkenheid bij opsporing is dus geen nieuw fenomeen. Wat wel nieuw is, is de mate waarin het veiligheidsdomein diffuus en gelaagd is geworden. Publieke en private actoren bewegen zich in toenemende mate in hetzelfde veld: soms aanvullend, soms opvolgend en soms parallel aan elkaar. Daarnaast is de formele en institutionele samenwerking tussen publieke en private actoren aanzienlijk geïntensiveerd. Publiek-private opsporing (PPO) is daarmee een structureel en expliciet georganiseerd onderdeel geworden van het hedendaagse veiligheidsbestel.

Deze ontwikkeling past in een bredere verschuiving binnen beleid en wetenschap, waarin veiligheid steeds nadrukkelijker wordt benaderd als een

¹ Dr. Nicolien Kop is lector Criminaliteitsbeheersing & rekerchekunde aan de Politieacademie.

² Prof. dr. Christianne de Poot is hoogleraar Criminalistiek aan de Vrije Universiteit Amsterdam en lector Forensisch Onderzoek aan de Hogeschool van Amsterdam en de Politieacademie.

³ Prof. dr. Pieter Leloup is onderzoeksprofessor criminologie aan de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht, verbonden aan het Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), en aan de onderzoeksgroep Crime & Society (CRIS) van de Faculteit Rechtsgeleerdheid en Criminologie van de Vrije Universiteit Brussel (VUB).

⁴ Prof. dr. Antoinette Verhage is hoofddocent aan de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht, verbonden aan het Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP) en onderzoeksdirecteur van de Faculteit Recht en Criminologie van de Universiteit Gent.

gedeelde verantwoordelijkheid. Begrippen als zelfredzaamheid, participatie en coproductie hebben een vaste plaats gekregen in het veiligheidsdiscours (Terpstra, Verhage, & Van Reemst, 2022). In de bredere literatuur over de governance van veiligheid wordt bovendien benadrukt dat veiligheid steeds minder wordt begrepen als een uitsluitend staatsgericht concept, maar eerder als het resultaat van verweven publieke en private belangen en praktijken (Wood & Dupont, 2006). Parallel hieraan is het streven naar een ‘integraal’ en ‘geïntegreerd’ veiligheidsbeleid gemeengoed geworden. Veiligheidsvraagstukken worden steeds minder gezien als exclusieve taken van afzonderlijke organisaties, en steeds vaker als complexe maatschappelijke problemen die samenwerking vereisen tussen uiteenlopende publieke en private partijen. Ook de opsporing is hierdoor fundamenteel veranderd.

2. Van exclusieve opsporing naar een plurale praktijk

De opkomst van publiek-private opsporing kan worden begrepen tegen de achtergrond van wat Loader (2000) aanduidt als plural policing: een situatie waarin veiligheid niet uitsluitend door de staat wordt geproduceerd, maar door een veelheid aan actoren. Deze pluralisering manifesteert zich op verschillende niveaus: boven de staat (bijvoorbeeld internationale samenwerking), onder de staat (burgers), voorbij de staat (private partijen) en binnen de staat (andere publieke veiligheidsorganisaties). Opsporing is daarmee onderdeel geworden van een breder veiligheidsnetwerk.

Voor de politie heeft deze ontwikkeling ingrijpende consequenties. Van politiemensen wordt in toenemende mate verwacht dat zij niet alleen handhavend optreden, maar ook verbindingen leggen, samenwerking organiseren en uiteenlopende belangen afwegen binnen een complex netwerk van actoren. In de Nederlandse context is dit wel omschreven als een verschuiving naar de politie als ‘netwerker’ of zelfs ‘judoka’: een professional die kracht niet alleen ontleent aan formele bevoegdheden, maar ook aan relationeel vakmanschap en strategisch handelen binnen netwerken (Lam & Kop, 2020).

Deze verschuiving raakt overigens niet alleen de politie. Ook private partijen en burgers worden in toenemende mate aangesproken op een actieve rol in het signaleren, onderzoeken en aanpakken van veiligheidsproblemen. Burgeropsporing en andere vormen van ondernemende burgerparticipatie laten zien dat opsporing steeds vaker mede vorm krijgt ‘onder de staat’, in wisselwerking met politiepraktijken (Kop & Lam, 2021). Publiek-private opsporing is daarmee niet louter een organisatorische innovatie, maar een uitdrukking van een bredere herverdeling van verantwoordelijkheden binnen de veiligheidszorg.

3. Publiek-private opsporing als continuüm

Een complicerende factor bij het bestuderen van PPO is dat het begrip zich moeilijk laat vangen in één eenduidige definitie. In de praktijk omvat publiek-private opsporing een breed scala aan samenwerkingsvormen, die variëren in intensiteit, formaliteit en juridische inbedding. Het is daarom vruchtbaarder om PPO te benaderen als een continuüm van praktijken, dan als een vastomlijnd samenwerkingsmodel.

Aan het ene uiteinde van dit continuüm bevinden zich vormen van signalering, waarbij burgers of private partijen optreden als informatiebron voor publieke opsporingsinstanties. Vervolgens zijn er faciliterende vormen van samenwerking, bijvoorbeeld wanneer private partijen data, expertise of technologie beschikbaar stellen. Verder op het continuüm zijn vormen van coördinatie en coproductie gesitueerd, waarin publieke en private actoren gezamenlijk probleemdefinities formuleren en aanpakken ontwikkelen. Aan het andere uiteinde bevinden zich vormen van (semi-)autonome private opsporing, waarbij private actoren zelfstandig onderzoek verrichten dat al dan niet doorwerkt in het strafrechtelijk traject. Deze benadering maakt zichtbaar dat publiek-private opsporing niet per definitie problematisch of wenselijk is, maar dat de normatieve en rechtstatelijke implicaties toenemen naarmate men zich verder op dit continuüm begeeft. Hoe intensiever en autonomer de rol van private actoren in opsporing wordt, des te urgenter worden vragen over bevoegdheidsverdeling, democratische controle en rechtsstatelijke waarborgen.

Wat het nog verder compliceert, is dat ‘de private sector’ zelf een zeer heterogene categorie vormt. Naast publieke actoren zijn uiteenlopende niet-statelijke actoren betrokken bij opsporingspraktijken. Het gaat daarbij om burgers, private organisaties zonder expliciete veiligheidsdoelstelling – zoals banken, luchtvaartondernemingen of transportbedrijven – én om private organisaties die criminaliteitsbestrijding wél tot hun kernopdracht rekenen, zoals private opsporingsbureaus of semipublieke inspectiediensten (Bervoets et al., 2024). Door deze diversiteit aan actoren, met elk hun eigen doelstellingen, bevoegdheden en belangen, is het niet eenvoudig om een helder zicht te krijgen op publiek-private samenwerking. PPO betreft immers niet één type relatie tussen twee duidelijk afgebakende partijen, maar een veelheid aan interacties tussen uiteenlopende actoren binnen het veiligheidsdomein.

4. Spanning, schuring en normatieve vragen

Hoewel publiek-private opsporing vaak wordt gepresenteerd als efficiënt, innovatief en onvermijdelijk, kent zij ook een duidelijke schaduwzijde. De vervaging van grenzen tussen publieke en private verantwoordelijkheden kan leiden tot

onduidelijkheid over eindverantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Bervoets en collega's spreken in dit verband van 'nieuwe tijden' (Bervoets et al., 2024) en geven aan dat deze ontwikkeling nieuwe governancevragen oproept, evenals de noodzaak van nieuwe vormen van communicatie en coördinatie. Bovendien zijn machtsverhoudingen tussen actoren niet altijd symmetrisch: grote private partijen beschikken soms over meer middelen, data of gespecialiseerde kennis dan publieke organisaties.

Daarbij komt publiek-private opsporing veelal praktijkgedreven tot stand. Samenwerkingen ontstaan vanuit concrete problemen, capaciteitsdruk of technologische mogelijkheden, terwijl juridische of beleidsmatige inkadering pas in tweede instantie volgt. Een recente WODC-studie naar publiek-private samenwerking in het kader van de politietaak bevestigt deze praktijkgedreven dynamiek en wijst op terugkerende knelpunten rond gegevensuitwisseling, privacy en rechtsbescherming. De studie benadrukt tevens het belang van heldere rolafbakening, effectief toezicht en een expliciete visie op doelen en inzet van samenwerking (Dekker et al., 2025). In de Belgische context is erop gewezen dat private opsporing zich kan ontwikkelen langs of zelfs vóór het strafrechtelijk traject, terwijl de maatschappelijke impact aanzienlijk is en regulering niet altijd gelijke tred houdt met praktijkontwikkelingen (Cools & Pashley, 2017; Maas, 2025). Dit vergroot het risico dat normatieve keuzes impliciet worden uitbesteed, zonder dat daaraan expliciete democratische of rechtsstatelijke afwegingen voorafgaan. Daarmee raken deze ontwikkelingen direct aan vragen over legitimiteit en accountability in een plurale opsporingsomgeving (Stenning, 2009). Tegelijkertijd laten recente inzichten zien dat accountability in zulke polycentrische assemblages niet alleen top-down vorm krijgt, maar vaak ook relationeel en horizontaal wordt georganiseerd – met zowel kansen als kwetsbaarheden voor publieke verantwoording (Berg & Shearing, 2020).

Publiek-private opsporing vraagt daarom niet alleen om praktische oplossingen, maar ook om normatieve en institutionele reflectie. Welke vormen van samenwerking en communicatie zijn wenselijk? Waar liggen de grenzen? En hoe kan worden geborgd dat opsporing, ook in een plurale context, blijft voldoen aan de kernwaarden van de rechtsstaat?

5. Opbouw en focus van dit Cahier

Hoewel de private sector al aan bod kwam in de Cahiers Politiestudies, is dit het eerste Cahier waarin expliciet wordt stilgestaan bij het samenspel tussen publieke en private opsporing.

In dit nummer staat publiek-private opsporing in Nederland en België centraal. En hoewel publiek-private opsporing zeker geen nieuw fenomeen is, wordt

het in de literatuur vaak gefragmenteerd benaderd en voornamelijk vanuit afzonderlijke disciplines onderzocht. Een systematische stand van zaken laat bovendien zien dat empirisch onderzoek naar plural policing de risico's van grensvervaging wel benoemt, maar deze vaak slechts zijdelings meeneemt in de resultaten (Boels & Verhage, 2016). Dat onderstreept de noodzaak van bijdragen die expliciet oog hebben voor kruispunten, fricties en verantwoordingsvragen. Ook beleidsmatig is de doorontwikkeling van publiek-private samenwerking urgent, zoals blijkt uit recent WODC-onderzoek waarin de randvoorwaarden voor duurzame samenwerking centraal staan (Dekker et al., 2025).

De bijdragen in dit Cahier zijn geordend in drie thematische delen. In het eerste deel staat de institutionele en juridische context van private opsporing in Nederland en België centraal. Daarbij is relevant dat vergelijkend onderzoek laat zien dat pluralisering weliswaar in meerdere landen zichtbaar is, maar dat nationale politieke culturen en reguleringskaders tot uiteenlopende trajecten kunnen leiden (Van Steden & Jones, 2010; Leloup & White, 2023). Het tweede deel richt zich op concrete vormen en casussen van publiek-private opsporing. De bijdragen laten zien hoe PPO gestalte krijgt in uiteenlopende domeinen, zoals vermissingsonderzoek, burgerparticipatie, digitale transformatie en persoonsgerichte aanpak. Gezamenlijk illustreren zij hoe publiek-private opsporing in de dagelijkse praktijk functioneert, maar ook waar spanningen en dilemma's ontstaan. Het derde deel zoomt in op de uitvoering en juridische inbedding van PPO. Nieuwe wetgeving in Nederland en België tracht grip te krijgen op veranderende opsporingspraktijken. De bijdragen in dit deel laten zien hoe wetgevers kaders proberen te stellen en welke gevolgen dat heeft voor de opsporingspraktijk. Samen tonen de artikelen dat publiek-private opsporing geen tijdelijk of marginaal verschijnsel is, maar een structureel onderdeel van het hedendaagse veiligheidsbestel. Tegelijkertijd maken zij duidelijk dat PPO blijvend vraagt om reflectie, bijstelling en normatieve duiding.

6. In memoriam Marc Cools

Vooraleer we ingaan op elk van de afzonderlijke bijdragen wensen we in dit voorwoord enkele woorden te wijden aan de nagedachtenis van Marc Cools, die het thema voor dit Cahier aandroeg en van bij de aanvang als editor was betrokken. Met zijn overlijden op 10 juni 2025 verloren we niet enkel een van de bekendste hedendaagse Belgische criminologen, maar ook een pionier op het vlak van wetenschappelijk onderzoek naar private veiligheid en opsporing. Sinds 1990 legde hij met zijn werk de basis voor een academische benadering van private veiligheid in België. Hij wist thema's zoals private opsporing en publiek-private samenwerking die in dit nummer centraal staan, maar destijds slechts beperkte criminologische aandacht kregen, in de Belgische en Nederlandse criminologie te introduceren. Hierdoor draagt dit Cahier onmiskenbaar

zijn stempel en vormt het tegelijk een eerbetoon aan de blijvende invloed van zijn werk binnen de criminologie en de studies van publieke en private veiligheid.

7. Overzicht van de bijdragen

Dit Politiecahier is opgebouwd uit drie delen, die samen verschillende dimensies van publiek-private opsporing belichten: de institutionele context, de praktijk van samenwerking en de juridische inbedding. In het eerste deel staan de institutionele en juridische contexten van private opsporing in Nederland en België centraal. Het tweede deel verkent concrete verschijningsvormen van publiek-private opsporing, waaronder burgerparticipatie, vermissingen en persoonsgerichte aanpakken. In het derde deel verschuift de focus naar uitvoering en juridische borging, met aandacht voor (nieuwe) wetgeving en de gevolgen daarvan voor de opsporingspraktijk. Het volgende overzicht biedt per bijdrage een korte samenvatting van de centrale vraag, aanpak en belangrijkste bevindingen.

Deel 1: Institutionele context

De bijdragen in dit deel verduidelijken hoe private opsporing in Nederland en België juridisch wordt gedefinieerd, gereguleerd en maatschappelijk gepositioneerd.

Clarissa Meerts, universitair docent Criminologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam, bespreekt in haar bijdrage *Private systemen van onderzoek en afhandeling – over private opsporing in Nederland* de private opsporing in Nederland. Private opsporing, in Nederland vaak aangeduid als particulier onderzoek, wordt beschouwd als onderdeel van een systeem van corporate justice – een systeem dat parallel loopt aan het strafrechtelijke systeem, waarbinnen criminaliteit en ander ongewenst gedrag met hulp van particuliere onderzoekers worden onderzocht en afgehandeld. De actoren die zich bezighouden met particulier onderzoek naar en private afhandeling van criminaliteit en ander ongewenst gedrag worden besproken, alsmede hun activiteiten en regulering. In deze bijdrage wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de praktijk van zelfonderzoek en zelfmelding, die in Nederland ontwikkelingen doormaakt. De bijdrage wordt afgesloten met een reflectie op een aantal belangrijke implicaties van wat in deze bijdrage is besproken.

Jonas Maas, doctor in de criminologische wetenschappen, gaat vervolgens dieper in op de *aard en regulering van de Belgische private opsporingssector*. Waar de private veiligheidszorg in het algemeen en de private bewakingssector in het bijzonder de laatste twee decennia veelvuldig het voorwerp waren van wetenschappelijk onderzoek, bleef de private opsporingssector als onderwerp

achterwege. Door het ontbreken van systematisch en empirisch onderzoek naar private opsporing in België, ontbrak het aan kennis over de ontwikkelingen die plaatsvonden in de sector en wetgeving ter zake tussen 1960 en 2024. Vanwege het criminologische belang en de maatschappelijke relevantie van het fenomeen, had deze doctoraatsstudie tot doel de totstandkoming, aard en regulering te beschrijven en verklaren. Door middel van een uitgebreide literatuurstudie, semigestructureerde interviews en analyse van parlementaire stukken worden elk van deze aspecten blootgelegd. Daarmee biedt het onderzoek tevens een unieke criminologische kijk op de werking van de sector zelf en de wijze waarop private onderzoekers het beleid en de wetgeving percipiëren en ervaren.

Deel 2: Praktijk en samenwerking

In dit deel wordt zichtbaar hoe publiek-private opsporing in uiteenlopende domeinen vorm krijgt en waar grenzen tussen publieke, private en burgeractoren vervagen.

Joep Lindeman, hoogleraar strafprocesrecht aan de Universiteit Utrecht, en **Rianne Dekker**, universitair hoofddocent aan het departement Bestuurs- en Organisationswetenschap van de Universiteit Utrecht, gaan in hun bijdrage in op hoe publiek-private samenwerking (PPS) in Nederland uitpakt wanneer publieke en private partijen gezamenlijk opsporingsactiviteiten uitvoeren. Centraal staat de vraag of in de praktijk een hybride vorm van opsporing ontstaat of dat een strikte taakverdeling blijft bestaan. We analyseren de casus van de Electronic Crimes Task Force (ECTF) op basis van interviews en documenten, in relatie tot de juridische kaders voor opsporingsbevoegdheden en gegevensverwerking. De samenwerking blijkt vooral effectief bij concrete opsporingsonderzoeken, waarin de politie een centrale rol speelt en informatie kan vorderen en bundelen. Bij signalerende taken ervaren partijen echter juridische beperkingen, vooral omdat rond het uitwisselen van persoonsgegevens verschillende wettelijke regimes van toepassing zijn. De wens tot ruimere informatie-uitwisseling is begrijpelijk, maar roept vragen op over proportionaliteit, effectiviteit, onderbenutting van bestaande mogelijkheden en het risico op cumulatie van maatregelen.

Het artikel van **Nicolien Kop**, lector Criminaliteitsbeheersing & rechnerkunde aan de Politieacademie, is getiteld *Van melder tot medespeler: een analyse van burgerparticipatie in publieke en private opsporing*. Zij benadrukt in haar bijdrage dat publiek-private opsporing zich in toenemende mate ontwikkelt binnen netwerken waarin ook burgers een actieve rol spelen. Onder invloed van digitalisering verschuift burgerparticipatie van een voornamelijk reactieve rol – als melder of getuige – naar actievere betrokkenheid bij informatieverzameling, analyse en signalering. Deze ontwikkeling verandert de verhouding tussen publieke en private opsporing en roept fundamentele vragen op over

rechtsbescherming, professionaliteit, legitimiteit en regie. In dit artikel wordt deze verschuiving geanalyseerd vanuit het perspectief van netwerkopsporing: opsporing als praktijk waarin publieke, private en civiele actoren gezamenlijk informatie produceren en gebruiken. Op basis van literatuur, beleidsdocumenten en Nederlandse praktijkvoorbeelden wordt onderzocht hoe burgerparticipatie zich manifesteert binnen publieke opsporing, private opsporingscontexten en hybride samenwerkingsvormen. De analyse laat zien dat burgerbijdragen de informatiepositie en maatschappelijke betrokkenheid kunnen versterken, maar tegelijkertijd structurele spanningen creëren rond privacy, kwaliteitsborging en governance. Het artikel concludeert dat publieke opsporingsorganisaties in toenemende mate functioneren als regisseur en normsteller binnen gelaagde opsporingsnetwerken.

De bijdrage van **Leen Gheyle**, waarnemend directeur operaties en wijkwerking bij de Lokale Politie van Brugge, analyseert de digitale transformatie van de maatschappij en de impact op de lokale recherche van lokale politiezones als een transitieproces dat de grenzen van de klassieke organisatieverandering overstijgt. Vanuit een theoretisch kader dat steunt op de transitiebenadering, wordt geduid dat het implementeren van digitale technologieën of analysemethoden geen structurele innovatie garandeert. De studie stelt vast dat de geïntegreerde politie, ondanks beleidsmatige intenties, een achterstand heeft opgelopen. Concreet voorbeeld is de ontwikkeling en toepassing van Open Source Intelligence (OSINT) als onderzoeksmethode. Door de komst van Artificiële Intelligentie (AI), dat paradoxaal alomtegenwoordig is maar toch nog in de kinderschoenen staat, moeten rechercheurs zich dus voorbereiden. Aan de hand van beleidsdocumenten, parlementaire rapporten en wetenschappelijke literatuur worden een aantal strategische aanbevelingen geformuleerd gericht op kennisopbouw, procesdigitalisatie en netwerking in functie van een adaptieve governance. Een duurzame digitale transformatie veronderstelt niet louter technologische vooruitgang maar aandacht voor de cultuur, institutionele leerprocessen en netwerken binnen en vooral buiten het politielandschap.

Barbara Bannink, promovenda bij Tilburg University en de Nederlandse Politieacademie, geeft *een overzicht van de persoonsgerichte aanpak binnen ondermijnende criminaliteit*. Zij beschrijft dat er binnen de persoonsgerichte aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit de laatste jaren twee ontwikkelingen zichtbaar zijn. Allereerst is er sprake van een verschuiving van een strafrechtelijke aanpak naar een integrale aanpak met ook bestuurlijke en fiscale interventies. Daarnaast wordt meer samenwerking gevonden met het zorgdomein en private partijen om preventieve interventies aan het strafrecht toe te voegen. In deze bijdrage worden deze ontwikkelingen door middel van drie voorbeelden uitgewerkt waarbij wordt ingegaan op voorwaarden voor succes en knelpunten: de komst en de werking van de Regionale Informatie- en Expertise

Centra (RIEC's), de groeiende samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein en de aanpak van financiële faciliteerders in een samenwerkingsverband tussen overheidspartijen en zes grote Nederlandse banken (Serious Crime Task Force). Ook worden twee voorbeelden toegelicht waarbij interventies gericht op het verstoren van criminele bedrijfsprocessen een bijdrage kunnen leveren. Belangrijke bevindingen zijn dat de persoonsgerichte aanpak een meerwaarde kan bieden doordat zowel het zicht op de persoon als de mogelijkheden om tot een passende aanpak te komen, worden vergroot. Tegelijkertijd ontbreekt veelal zicht op resultaten en effecten van interventies binnen de persoonsgerichte aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit.

Deel 3: Juridische doorwerking

De bijdragen in dit deel analyseren hoe recente wetgevende ontwikkelingen in België en Nederland de opsporingspraktijk herstructureren en welke implicaties dit heeft voor de rol van publieke en private actoren.

Stephanie De Coensel, docent Strafprocesrecht aan de Universiteit Gent, en **Philippe Traest**, advocaat en emeritus buitengewoon hoogleraar aan de Universiteit Gent, bespreken in hun bijdrage *de invloed van het nieuwe Strafwetboek op de publieke opsporing* in België. De wetten van 29 februari 2024 luiden immers een fundamentele hervorming in door de invoering van een nieuw Strafwetboek, dat naar verwachting op 8 april 2026 in werking treedt. Deze hervorming vereist een grondige aanpassing van het Belgische strafprocesrecht, aangezien tal van strafprocesrechtelijke figuren steunen op de driedelige indeling in misdrijfcategorieën en bijhorende straffen. Een recent gestemd wetsontwerp maakt deze harmonisatieoefening. Deze bijdrage onderzoekt, vanuit het perspectief van publieke opsporingsactoren, de gevolgen van zowel de nieuwe strafniveaus als de materieelrechtelijke wijzigingen voor de dagelijkse opsporingspraktijk. Daarbij wordt aangetoond dat de wetgever in belangrijke mate trachtte het toepassingsgebied van bestaande leerstukken te behouden via de omzettingslogica van artikel 78 N.Sw., zij het met enkele afwijkingen. Hoewel het toepassingsgebied van bepaalde strafprocesrechtelijke figuren en onderzoeksverrichtingen inhoudelijk wijzigen door een herijking van strafmaten, blijven de concrete implicaties voor de politiewerking doorgaans beperkt.

Tot slot gaat **Marianne Hirsch Ballin**, advocaat en hoogleraar Straf- en strafprocesrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam, in haar bijdrage *Het nieuwe Wetboek van Strafvordering: wat betekent dit voor de politie?* in op de modernisering van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering, waarvan de inwerkingtreding op 1 april 2029 is voorzien. Voor de politie is met name Boek 2, dat het opsporingsonderzoek regelt, van belang. Beoogd wordt in het nieuwe Wetboek de regeling

van de opsporing overzichtelijker te maken en te vereenvoudigen. Daarnaast wordt hierin voor het eerst voorzien in een toekomstbestendige regeling van digitale opsporingsmethoden; bevoegdheden waarvan de normering ook nu nog sterk in beweging is. Tot slot beogen veranderingen in Boek 2 bij te dragen aan de zogenaamde ‘beweging naar voren’, dat wil zeggen, het streven naar een zo volledig mogelijk opsporingsonderzoek en een optimale samenwerking tussen actoren in de strafrechtssketen om daarmee de kwaliteit van het onderzoek ter terechtzitting te verbeteren en de doorlooptijden te verkorten. Hirsch Ballin belicht in haar bijdrage de meest wezenlijke veranderingen voor de politieorganisatie en de gevolgen van de implementatieopdracht voor de strafrechtspleging.

Bibliografie

- BERG, J., & SHEARING, C. (2020). Private security's accountabilities within polycentric assemblages. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 46(1), 1–13.
- BERVOETS, E., BROEKHUIZEN, J. & VAN DEN AKKER, K., MMV VAN MERKESTEIJN, S. (2024) Nieuwe tijden: Bijdrage van het bedrijfsleven aan de publieke opsporing. Den Haag: Sdu, Politie & Wetenschap/Bureau Bervoets.
- BOELS, D., & VERHAGE, A. (2016). Plural policing: A state-of-the-art review. Policing: An *International Journal of Police Strategies & Management*, 39(1), 1–16.
- COOLS, M., & PASHLEY, V. (2017). Private opsporing in België, een noodzakelijke herziening van de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privédetective dringt zich op. In A. Verhage & G. Vermeulen (Reds.), *Update in de criminologie* (Vol. 8, pp. 39–50). Universiteit Gent: Maklu.
- DEKKER, R., FEYS, Y., GLEBBEEK, M.-L., LINDEMAN, J., & LOYENS, K. (2025). *Met vereende krachten? Lessen uit praktijkervaringen met publiek-private samenwerking in het kader van de politietaak* (WODC Rapport 3424). Universiteit Utrecht/Radboud Universiteit Nijmegen.
- HAELTERMAN, H. (1998). Private opsporing: wettelijk kader. In: M. Cools & H. Haelterman (red.) *Nieuwe sporen: het actieterrein van de particuliere recherche in België en Nederland*. Vol 2. Diegem: Kluwer Editorial, pp. 43-80.
- KOP, N., & LAM, J. (2021). Burgeropsporing: Waar ondernemende burgers en politie elkaar versterken!? In *In naam der wat? Reflecties op politie en politiewerk* (Onderzoekreeks Politieacademie, pp. 79–94). Den Haag: Boom Criminologie.
- LELOUP, P., & WHITE, A. (2023). Questioning Anglocentrism in plural policing studies : private security regulation in Belgium and the United Kingdom. *European Journal of Criminology*, 20(2), 548–567.
- LOADER, I. (2000). Plural policing and democratic governance. *Social & Legal Studies*, 9(3), 323–345.
- MAAS, J. (2025). Private opsporing in België (1960-2024). Ontwikkelingen in de totstandkoming, aard en regulering van de sector [doctoraal proefschrift, Universiteit Gent].
- STENNING, P. (2009). Governance and accountability in a plural policing environment: The story so far. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 3(1), 22–33.
- TERPSTRA, J., VERHAGE, A., & VAN REEMST, L. (2022). Relaties tussen politie en burgers in een veranderende context. *Tijdschrift voor Criminologie*, 64(1), 3–14.

- VAN STEDEN, R., & JONES, T. (2010). Explaining the growth of plural policing: Comparing the Netherlands and Britain. *Cahiers Politiestudies*, 16(3), 289–306.
- WOOD, J., & DUPONT, B. (Eds.). (2006). *Democracy, society and the governance of security*. Cambridge: Cambridge University Press.